

CENTRÁLNA KNIŽNICA V CALGARY – ĽUDSKÝ ÚĽ

PAEDDR. DARINA OBUŠEKOVÁ, PHD.

✉ darina.obusekova@ku.sk

🏠 The University Library
of the Catholic University
in Ružomberok

Hrabovská cesta 5512/1A
034 01 Ružomberok

🌐 <https://www.ku.sk/katolicka-univerzita-v-ruzomberku/univerzitna-kniznica/>

The Calgary Central Library – located in a busy urban area and elevated above the Light Rail Transit Line – is a symbol of the harbour. The entire building is oval-shaped and is elevated one floor above street level to cover a CTrain light rail tunnel and an open plaza, included with the intention of connecting important neighbourhoods of the city. The project was designed by the architecture office Snøhetta (which also designed the Bibliotheca Alexandrina in Alexandria) and Canadian firm DIALOG. The library is not only an architectural gem with various secluded places but also a hub offering a wide range of services, educational programmes, and courses.

Keywords: Calgary Central Library; library services; library architecture

ALABAMA, CANADA

Budova verejnej knižnice v Calgary je situovaná v rušnom mestskom prostredí priamo na trati električky, ktorá prechádza oblúkovitým otvorom skrz knižnicu. Trať v tvare polmesiaca rozdeľuje mesto na dve časti: Downtown a East Village, avšak knižnica ho svojim poslaním spája, pretože je centrom kultúry, vzdelávania a relaxu, ale aj preto, lebo návštevníci môžu do nej vchádzať zo všetkých strán. Pôdorys budovy v tvare oka má uprostred strechy sklenený svetlovod, ktorým preniká denné svetlo a spríjemňuje celkovú atmosféru v knižnici, najmä na najvyššom podlaží v čítárni.

Vzor na fasáde knižnice pripomína včelie plásty, otvorené knihy či dokonca snehové vločky, cez ktoré preniká teplé svetlo. Budova je postavená z materiálov ako hliník, sklo i drevo (červený céder). Tento zaujímavý ľahký vzor sa tiahne celým dizajnom knižnice a prirodzene sa stal logom *Calgary public library*.

ARCHITEKTÚRA A DIZAJN

Knižnicu navrhol architektonický ateliér Snøhetta v spolupráci s dizajnerským štúdiom DIALOG.

Ateliér Snøhetta začal svoju existenciu rokom 1989 a špecializuje sa na projektovanie kultúrnych budov. Do povedomia sa dostal architektonickým návrhom *Novej Alexandrijskej knižnice*. Medzi ich diela patrí tiež budova Národnej opery v Nórsku a pamätník obetiam 11. septembra 2001 – *Memorial Museum Pavilion* na mieste bývalého Svetového obchodného centra. Ateliér DIALOG je multidisciplinárna dizajnerská firma, ktorej štúdiá sa nachádzajú v Calgary, Vancouveri, Edmontone a Toronte. Ich vášňou je dizajn a projektovanie v oblasti urbanizácie, energetiky, zdravia a wellness, dopravy, vzdelávania, umenia a kultúry, bývania či maloobchodu a obchodu.

PONUKA CALGARY PUBLIC LIBRARY

Budova knižnice pozostáva zo šiestich nadzemných podlaží vystavaných na princípe od neformálneho k formálnemu, od zábavy k vážnosti. Poschodia v budove sú kvôli jednoduchej orientácii označené ako Level0, Level1, Level1M, Level2 – Level4. Spodné podlažia slúžia predovšetkým ako komunitné centrum so širokou ponukou podujatí. Nájdem

tu detské kútiky s bohatou ponukou aktivít – od kreslenia, čítania rozprávok, cez hry, divadelné predstavenia až po zábavu.

V nižších častiach budovy sú situované haly na kultúrne podujatia i výstavné siene, kaviareň, pohodlné a príjemné priestory na každodenné trávenie voľného času, ale i vzájomnú spoluprácu a vymieňanie informácií, poznatkov, nápadov či ideí. Na podlaží Level0 je *Green Room*, miestnosť pomenovaná na počesť umelca a dizajnéra Michaela Greena, slúžiaca ako prípravná miestnosť pre rečníkov, ktorí sa pripravujú na prejav vo väčšej aule s názvom *Patricia A. Whelan Performance Hall*, nachádzajúcej sa na úrovni Level1.

Na rovnakom poschodí nájdeme aj *Book expres*, súčasťou ktorého je tzv. bookescalator, slúžiaci na automatickú „cestu“ či „návrat“ kníh do vyšších podlaží a zabezpečujúci tak pohodlie užívateľov i knihovníkov.

Priestory na poschodí Level1 prechádzajú metamorfózou vždy, keď je čas na oslavy a rôzne kultúrne podujatia. Na svoje si prídu aj milovníci vône

nových kníh, keď navštívia príjemné kníhkupectvo s rozsiahlou ponukou domácich i zahraničných titulov zo všetkých oblastí.

Knížnica nezabúda ani na najmenších čitateľov či skôr objaviteľov krás i tajov malých perál múdrosti v podobe detských knižiek. Okrem vyhradenej časti s názvom *Questionarium*, slúžiacej na objavovanie a skúmanie, tu nájdeme rozsiahlu *Jocelyn Louise Anderson Children's Library* a *Early Learning Centre*. „Centrum včasného učenia podporuje ranú čitateľskú gramotnosť a poskytuje najmenším návštevníkom špeciálne miesto na čítanie, učenie sa i skúmanie. Čitateľské kútiky, miesta na rozprávanie, ihrisko, sanitárna miestnosť pre matky s deťmi, a to všetko na rozlohe 12 200 m².“

Zaujímavosťou podlažia Level2 je, že raz ročne (od septembra do novembra) sú priestory vyhradené pre miestnych spisovateľov. Autori v nich dokončujú svoje diela alebo študujú, ale hlavne sa stretávajú so svojimi čitateľmi a obdivovateľmi či nádejnými spisovateľmi, ktorí s radosťou privítajú skúsenosti od známych autorov, respektíve nado-

búdajú inšpiráciu najmä počas programov vede-
ných spisovateľmi. V menej rušných, pokojnejších
častiach knižnice vzniká priestor na poskytnutie
rozsiahleho knižného fondu, ale aj na špeciálne
služby pre užívateľov so špecifickými potrebami,
napríklad elektronické audioknihy, knihy v Brail-
lovom písme, špeciálne lupy, stoly pre vozičkárov,
počítače so softvéri s čítačkami, knihy s veľkými
písmenami či „hovoriace knihy“, ktoré sa samy
čítajú, a iné pomôcky nevyhnutné pre čo najefek-
tívnejšiu pomoc znevýhodneným osobám.

Level3 slúži predovšetkým na relax s dobrou kni-
hou či časopisom, videohrami alebo prednáškami na
tému mentálneho zdravia.

Najvyššia časť Level4 je tichým miestom na štú-
dium s pohodlnými kreslami či drevenými stolmi
s príjemným denným svetlom prenikajúcim cez veľ-
ké strešné „oko“, oddych a zaujímavé kurzy o kultúre

Indigo i galériou detských umeleckých diel – sôch
i obrazov.

ZÁVEROM

Ako možno nazvať jedným slovom knižnicu v Calgary?
Najlepšie to vystihuje slovo úľ. Ľudský úľ hemžiaci sa
návštevníkmi všetkých vekových kategórií, rozmanitého
zamerania, túžby a dôvodov návštevy. Je to centrum,
ktoré má na míle ďaleko od nudného skladu kníh, je to
miesto, ktoré dýcha, má bijúce srdce a neustály prívál
kyslíka v podobe návštevníkov, dychtiacich po kráse
a poznaní. Ak budete mať možnosť, navštívte *Calgary
public library*. Tak ako včely vždy nájdu cestu do svojho
úľa, aj človek, ktorý raz navštívi toto miesto, bude sa doň
vracať a usilovne rásť v poznaní.

ZDROJ FOTO

<https://snohetta.com/projects/407-calgary39s-new-central-library>

https://www.archdaily.com/905263/calgary-central-library-snohetta/5be0914008a5e5ff86000335-calgary-central-library-snohetta-image?next_project=no

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

<https://sk.fresheroll.info/publication/1171826/>

<https://www.dialogdesign.ca/assets/Media-Kits/Calgary-Central-Library-Media-Kit.pdf>

<https://calgarylibrary.ca/read-learn-and-explore/central-library>

<https://snohetta.com/projects/407-calgary39s-new-central-library>

https://www.archdaily.com/905263/calgary-central-library-snohetta/5be0914008a5e5ff86000335-calgary-central-library-snohetta-image?next_project=no

<https://www.youtube.com/watch?v=vaMf6vo9ut4>

<https://pdf.archiexpo.com/pdf/cambridge-architectural-mesh/2018-catalogue/62232-320384.html>

https://events.calgarylibrary.ca/Media/Registration/Nov_Dec2018.pdf

<https://snohetta.com/project/42-norwegian-national-opera-and-ballet>